

Terapeitiskās metodes un to pielietošana sociālās aprūpes procesā

Lektors soc.d. Maģ., karit. soc.d. Maģ. Rita Krinberga

Darba kārtība

Ievads

Galvenie mērķi

Izaugsmes jomas

Laika grafiks

Kopsavilkums

Sociālā darba speciālista metodes

Vārds metode ir cēlies no grieķu vārda methodas un nozīmē – ceļš, pa kuru iet. Arī sociālajā aprūpē un sociālajā rehabilitācijā metodes ir ceļš, pa kuru ejot, sociālā darba speciālisti palīdz klientiem risināt viņu problēmas.

Definīcija

Sociālā darba speciālistu metodes ir mērķtiecīgi izraudzītu un sistemātiski sakārtotu darba paņēmienu kopums, kuru izmanto, lai saskatītu un novērstu šķēršļus, kas traucē pilngadīgām personām ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem sociāli funkcionēt; ļauj apzināt klienta esošos un potenciālos resursus palīdzības un atbalsta procesa nodrošināšanā.

Sociālajā darbā 3 galvenās sociālā darba metožu grupas, ar kurām var sasniegt rehabilitācijas mērķi:

- 1) problēmas identificēšanas metodes (plānošana, administrēšana, pierakstu veikšana, datu analīze, dokumentu analīze, datu apstrāde);
- 2) problēmas risināšanas metodes (konsultācija, diskusija, pārrunas, pierakstu veikšana, datu, dokumentu, literatūras analīze, datu apstrāde);

Sociālajā darbā 3 galvenās sociālā darba metožu grupas, ar kurām var sasniegt rehabilitācijas mērķi:

3) iejaukšanās ietekmes novērtēšanas metodes (anketēšana, intervēšana, datu analīze, dokumentu analīze, datu apstrāde, darbības rezultātu novērtēšana)

Sociālajā darbā 3 galvenās sociālā darba metožu grupas, ar kurām var sasniegt rehabilitācijas mērķi:

Metodes var pielietot gan individuāli, gan grupā, kā arī kopienas – valsts sociālās aprūpes centra izpētē, ja tas ir nepieciešams.

Sociālajā darbā pielieto tādas metodes, kā - EKO karti, genogrammu, vides un personas resursu skalu, ar kuru palīdzību var novērtēt klienta iekšējos un ārējos resursus, lai nodrošinātu viņam profesionālu palīdzību un atbalstu.

Ekokarte

Ekokarte – vizuāls līdzeklis, kas ataino indivīdu vai ģimeni sociālā kontekstā, parādot klienta sociālo tīklojumu – organizācijas un konkrētas personas, kas ietekmē viņu dzīves, kā arī raksturojot klienta un sociālā tīklojuma mijiedarbību.

Ekokarte

Metodes pielietojums sociālā darba speciālistiem ļauj apzināt klienta esošos un potenciālos resursus, kas varētu iesaistīties viņa situācijas uzlabošanā.

Genogramma

Genogramma ir trīs, četru un pat vairāku paaudžu iekšējo savstarpējo attiecību sistēmas strukturēts attēlojums - dzimtas koks ar visām saknēm un zariem.

Genogramma

Genogramma ir svarīgāko datu un saišu grafisks attēlojums .

Šo metodi izmanto, lai:

- kaut ko pārskatītu: radītu sev pārskatu;
- kaut ko atklātu: lai noteiktu resursus;
- kaut ko aplūkotu, lai sāktu sarunu.

Genogramma

Genogrammā var iekļaut: vecumu, dzimumu, dzimšanas, nāves datus, laulības noslēgšanas vai šķiršanās datus, iemeslus, dzīvesvietu, nodarbošanos, izglītības līmeni, slimības, uzvedības īpatnības, traucējumus, to ārstēšanu u.c.

Genogramma

Arī savstarpējās attiecības un savstarpējā mijiedarbība ģimenē ir būtisks aspekts, kas tiek atzīmēts genogrammā gan starp primārās personas ģimenes locekļiem, gan arī starp citām paaudzēm.

Šī metode sociālā darba speciālistiem ļauj atspoguļot personas ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem attiecības starp ģimenes locekļiem kā ciešas, ļoti ciešas, tuvas un siltas, problemātiskas, konfliktējošas, atsvešinātas, distancētas vai pārtrauktas.

Vides un personas resursu skala

Vizuāls līdzeklis, kas attēlo vides un personisko spēku attiecību un pilnveidojamās sfēras.

Vides un personas resursu skala

Ar šīs metodes palīdzību izvērtē personas ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem resursus, aprakstot šķēršļus un iespējas, stiprās un vājās puses, iekšējos un ārējos resursus.

Vides un personas resursu skala

Pozitīvie (+) vides resursi (VCAS) –

Piemēram, laba infrastruktūra; vides pieejamība; katra vajadzībām piemērots aprīkojums; pieejamas radošas aktivitātes; iespēja izvēlēties vajadzībām atbilstošu nodarbošanos; individuāla pieeja; atbilstošs uzturs un pārtika; psiholoģisks, emocionāls un/vai sociāls atbalsts; mīļa un laipna personāla attieksme; ģimenes atbalsts; iespēja apgūt dažādas prasmes u.c.

Vides un personas resursu skala

Negatīvie (-) vides resursi (VCAS) –

Piemēram, aprūpes centrs atrodas tālu no mājvietas; sarežģītās iekšējās infrastruktūras, apjomīgu telpu un koridoru dēļ ir grūtības orientēties vidē; visās nepieciešamajās vietās nav pacēlāju; nav lifta; pārāk liels skaits iemītnieku dzīvo vienā istabiņā; nav individuāla pieeja pakalpojumu sniegšanā u.c.

Vides un personas resursu skala

Pozitīvie (+) personīgie (klienta) resursi –

Piemēram, ir motivācija iesaistīties dažādās aktivitātēs, nodarbībās, pasākumos un radošās darbnīcās; izrāda iniciatīvu dažādu prasmju apguvē; nav kaitīgu ieradumu; laba veselība; precizitāte; ir kārtīgs; vēlme iemācīties dažādas sociālās prasmes; ir pamatskolas izglītība u.c.

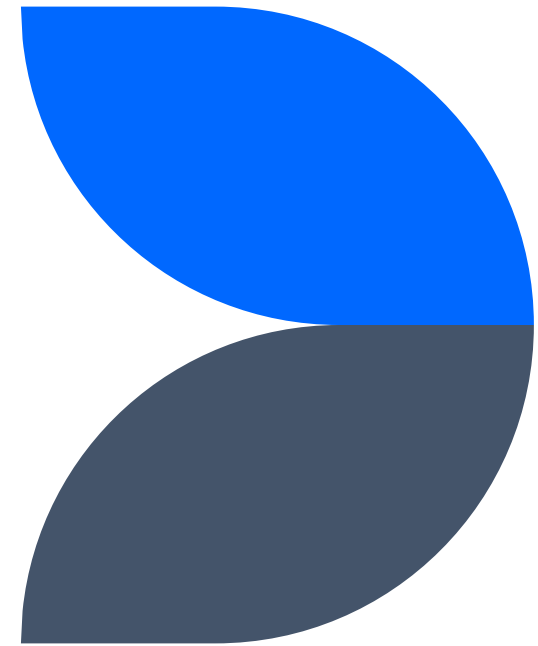
Vides un personas resursu skala

Negatīvie (-) personīgie (klienta) resursi-

Piemēram, nav motivācijas iesaistīties dažādās aktivitātēs, nodarbībās, pasākumos un radošās darbnīcās; ir kaitīgi ieradumi; atkarības; nav komunikabls; bieži ir apātisks; reizēm/bieži agresīvs; neizrāda iniciatīvu dažādu prasmju apguvē; nav pamatskolas izglītības u.c.

Galvenie mērķi

Sociālā darba pielietojamām
metodēm

Metodes pielietojuma nozīme

Metodes pielietojums sociālā darba specialistiem palīdz saskatīt un novērst šķēršļus, kas traucē pilngadīgai personai ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem iekļauties apkārtējā vidē un sociāli funkcionēt.

Speciālistiem ir vieglāk izdalīt klienta pilnveidojamās sfēras un tās, kas negatīvi ietekmē viņa dzīves kvalitāti, kā arī viņa spējas un potenciālu.

Metodes pielietojuma nozīme

Sociālā darba speciālistu darba metožu izvēle ir atkarīga no klienta uzdevumiem rehabilitācijas plānā – kādas prasmes viņam ir jāapgūst, lai sasniegtu rehabilitācijas mērķi.

Darbības metodes norāda kā klientam tiks mācīta vai nostiprināta kāda prasme individuāli vai grupā.

Ir nepieciešamas vairākas nodarbības, lai apgūtu kādu prasmi no jauna vai nostiprinātu jau apgūtās prasmes pielietošanu.

Nodarbībās prasmes var mācīt ar lomu spēļu palīdzību

Lomu spēles – ir paņēmieni kopums vai darbības veids, kurā klienti iejūtas iepriekš mērķtiecīgi izraudzītā dzīves situācijā, uzņemamas konkrētas lomas izpildi, rīkojas tipiski reālai situācijai, tādējādi, apgūstot vai nostiprinot nepieciešamās prasmes, kas virzītas uz apkārtējās pasaules izzināšanu, noteiktu rīcības veidu apgūšanu un radošu darbību.

Lomu spēles

Ar lomu spēles palīdzību sociālie rehabilitētāji var veiksmīgāk palīdzēt klientiem iemācīt, attīstīt, atjaunot, uzturēt un/vai nostiprināt dažādas patstāvīgās dzīves prasmes.

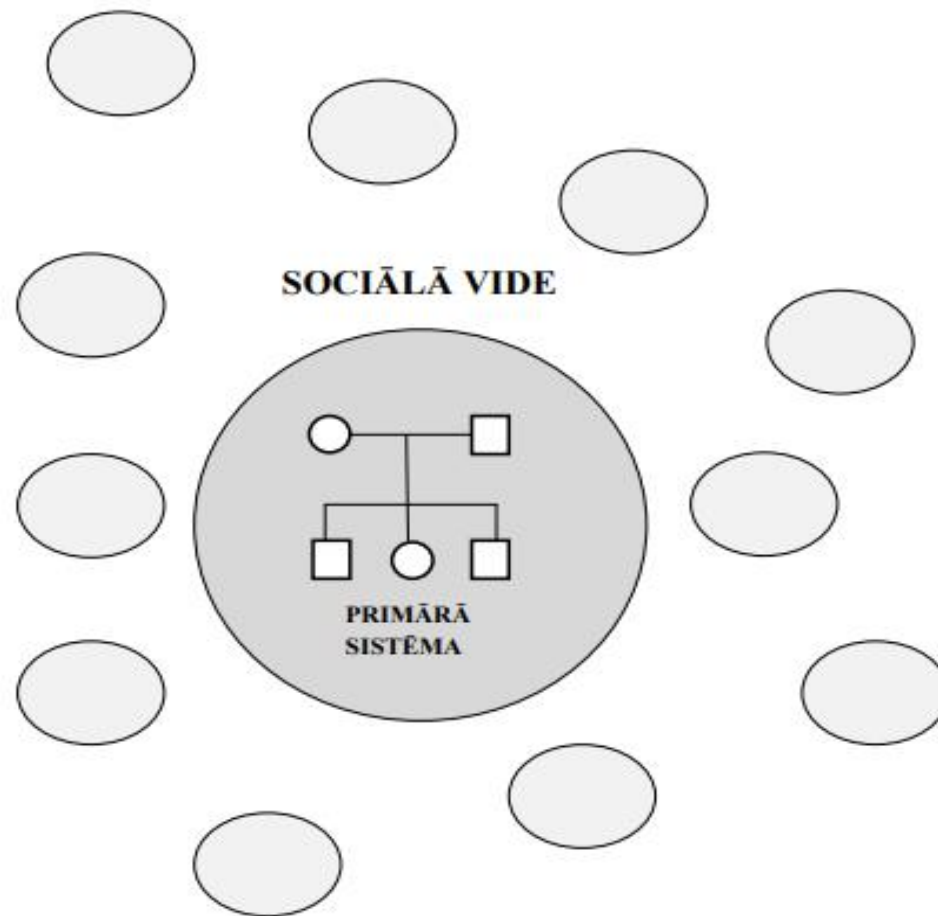
Metode ļauj iemācīties veiksmīgāk sadarboties ar citiem cilvēkiem.

Tā dod iespēju pilngadīgām personām ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem veidot jaunu uzvedības modeli un izmēģināt to „drošā vidē”.

Ekokarte

EKOKARTE

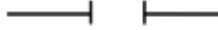
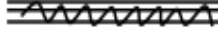
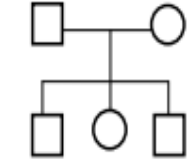
Ekokarte ir līdzeklis, ar kura palīdzību attēlot attiecības starp primāro sistēmu (focal system) un tās sociālo vidi

Sociālais darbinieks _____
(nosaukums, nosaukums, atbilstošs)

Genogramma

GENOGRAMMĀ UN EKOKARTĒ LIETOTIE SIMBOLI ĢIMENES
ATTIECĪBU RAKSTUROŠANAI

	Ciešas attiecības
	Ļoti ciešas attiecības
	Nepiederošs, nošķirts
	Konflikti, garīga nabadzība
	Noslēgtība un konflikti
	Distancētas attiecības, uzmanības resursi
	Primārā persona
	Vīrietis
	Sieviete
	Vecāki un bērni
	Stipri resursi
	Ļoti stipri resursi
	Pretrunīgi, konfliktējoši resursi

Vides un personas resursu skala

VIDES UN PERSONAS RESURSU SKALA

Videsresursi	(+) Vides resursi	(-) Personīgie resursi	Personīgie resursi
	(-) Vides resursi	(+) Personīgie resursi	

Sociālais darbinieks _____
(paraksts, paraksta atšifrējums)

“

Metožu iespējas ir kā autobusi.
Vienmēr pēc laika atnāks cita.

”

Ričards Brensons

Paldies!

Rita Krinberga

krinbergarita@inbox.lv

26497039

*Šī publikācija ir tapusi ar Eiropas Savienības finansiālu atbalstu.
Par šīs publikācijas saturu pilnībā ir atbildīga Aizkraukles novada
pašvaldība un tas nevar tikt izmantots, lai atspoguļotu Eiropas
Savienības uzskatus.*

*Visi projektā izstrādātie informatīvie materiāli ir Aizkraukles
novada pašvaldības īpašums, tos nedrīkst pārpublicēt bez
saskaņošanas ar pašvaldības Attīstības nodaļas speciālistiem.*

**Projekts “Improvement of the Supply of Vulnerable Population
Needs-based Social Care Services: care Brought Closer to
Recipients' Homes” Nr. ENI-LLB-1-031** īstenots Eiropas
kaimiņattiecību instrumentu ietvaros.

